

REPUBLIKA HRVATSKA
***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

HRVATSKI JEZIK

I. dio

UPUTA

Ovaj će dio ispita trajati 30 minuta.

Pozorno pročitaj uputu.

Piši isključivo pisanim slovima.

Želimo ti mnogo uspjeha.

Počni s rješavanjem.

Napiši vijest o premijeri kazališne predstave „Baltazar ili potraga za čudesnom kapljicom”. Iz mnoštva podataka izdvoji one najvažnije na temelju kojih ćeš sastaviti vijest. Podatci se nalaze u pravokutnicima na donjem dijelu stranice. U odabiru najvažnijih podataka za sastavljanje vijesti pomoći će ti pitanja tko?, što?, gdje?, kada? i zašto? ili kako?.

Na dijelu stranice na kojoj piše BILJEŠKE možeš napisati bilješke na temelju kojih ćeš sastaviti vijest. (Bilješke se ne boduju.) Vijest napiši na drugome dijelu stranice na kojem piše ČISTOPIS.

Nemoj zaboraviti svojoj vijesti dati naslov. Pazi na slovničku i pravopisnu točnost i na urednost. Piši pisanim slovima.

lijepo gledalište s udobnim sjedalima

premijera 9. prosinca 2006.
Zagrebačko kazalište mladih

redatelj kazališne predstave
Krešimir Dolenčić

glumci Zagrebačkoga kazališta mladih
Rajko Bundalo, Filip Nola,
Doris Šarić-Kukuljica i drugi

snijeg na zagrebačkim ulicama

pojavljivanje Baltazara tek na kraju predstave
uz originalnu pjesmu iz crtanoga filma

autorica teksta
Ana Tonković-Dolenčić

kazališna predstava

veseli dječji žamor
tijekom predstave

trajanje predstave
sat i petnaest minuta

više od 30 godina nakon nastanka
popularnoga crtanoga filma o
profesoru Baltazaru

nezaboravni lik Zagrebačke škole
crtanoga filma

cijena ulaznice 25 kuna

„Baltazar ili potraga za čudesnom kapljicom”

potpuno novi zapleti
mnogo novih likova

PRAZNA STRANICA

REPUBLIKA HRVATSKA
***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

HRVATSKI JEZIK

II. dio

UPUTA

Ovaj će dio ispita trajati 45 minuta.

Rješavat ćeš zadatke kojima provjeravamo znanje iz književnosti, hrvatskoga jezika i medijske kulture.

Pozorno pročitaj svaku uputu i zadatak.

Piši isključivo pisanim slovima.

Želimo ti mnogo uspjeha.

Počni s rješavanjem.

Urota zrinjsko-frankopanska

Bilo je potkraj siječnja godine 1665. Kako je već više dana puhala jugovina, okopnio je snijeg na sunčanim stranama Velike Kapele, a bijelio se na sjenovitim čistinama. U grad Plaški što ga je podigao Petar Zrinjski na obranu Krajine, pridolazile su čete iz svih krajeva Hrvatske da zaustave bujicu turskih četa. Nedaleko od Rakovice bilo se skupilo do osamnaest tisuća Turaka. Neki bili su već provalili preko ondašnje granice. Čete pojedinih hrvatskih velikaša, pomanje čete plemića i ostala vojska udariše tabor oko Plaškog.

Kad se posumrači, planu krijesovi po gorskim glavicama, u znak svakomu junaku da pohrli pod bansku zastavu za vjeru, kuću, ognjište. Vjetar je gonio gromade tmastih oblaka, šumjele su gorske bujice, iz nekih ždrijela među brdima čula se vriska konja.

U gradu Plaškom, u prostranoj prizemnoj sobi, bilo na okupu do trideset ljudi, ponajviše bradatih i brkatih, mrka junačka lika. Soba, napola oličena, bila je rasvijetljena svjetiljkom što je visjela pod svodom od opeka. Svi su oni ljudi bili lijepo odjeveni, kao da će na pir. Hrvatski velikaši i plemići polazili su u boj u najljepšem svojem odijelu, te je stoga banska vojska bila uvijek krasna, na glasu svoga sjaja.

U onoj prizemnoj sobi bili su zapovjednici različitih četa banske vojske, jedni su zamišljeno šetali, a drugi su razgovarali za dugim stolom. Na kraju stola bučno su raspravljali neki kapetani Petra Zrinjskog. Ivan Drašković pristupi stolu. Bio je u muževnim godinama, žilava lica, oštra pogleda, plava mu kosa pala na ramena, široka brada obrasla crvenkasto lice.

– Gospodine kneže, hoće li Vas bečki dvor domalo uvesti u banstvo? – upita Drašković.

– Ne vjerujem. Beču je banska vlast trn u oku jer su naši bani donekle nasljednici naših domaćih kraljeva.

– Po ustavu našega kraljevstva ban ima pravo voditi rat samostalno – osovi se Drašković.

– Hrvati nisu nikad dopuštali da im tko drugi gospoduje u domovini. Više su puta zagrmjeli: Mi volimo umrijeti, nego da nam tuđinac vlada u zemlji!

Eugen Kumičić

Pročitani tekst ulomak je iz romana Urota zrinjsko-frankopanska hrvatskoga književnika Eugena Kumičića.

Ulomak se sastoji od četiriju dijelova. Dijelovi se prepoznaju po tom što im je početak napisan većim, deblje otisnutim slovom.

ZADATCI IZ KNJIŽEVNOSTI

U sljedećim zadacima odgovore **napiši** na praznu crtu ili **zaokruži slovo** ispred točnoga odgovora.

1. U koji je **hrvatski grad** smješten **dogadjaj** iz ulomka?

---

2. U kojem se **stoljeću** zbiva **dogadjaj** iz ulomka?

---

3. Odgovori **svojim riječima, jednom ili dvjema** punim rečenicama.
Radi čega se **okuplja** hrvatska vojska?

---

4. **Koliko se zapovjednika** hrvatske banske vojske okupilo?

- a) Okupilo ih se do osamnaest tisuća.
- b) Okupilo ih se do trideset.
- c) Okupilo ih se trinaest tisuća.
- d) Okupila su se dvojica.

5. Iz **drugoga dijela** ulomka **prepiši dio rečenice** u kojoj je odgovor na postavljeno pitanje.

Zašto su se palili krijesovi po gorskim glavicama?

---

6. Zbog čega hrvatski **velikaši i plemići** polaze u boj u **najljepšoj odjeći**?

- a) Zato što žele pokazati svoje bogatstvo.
- b) Zato što tako odaju počast domovini.
- c) Zato što se vole svečano odijevati.
- d) Zato što tako ističu tjelesnu građu.

7. **Odgovori svojim riječima, jednom ili dvjema punim rečenicama.**

O čemu razgovaraju Petar Zrinjski i Ivan Drašković?

---

8. **Prepiši iz ulomka punu rečenicu** u kojoj je izrečena **osnovna misao**.

---

9. Kako su **okarakterizirani likovi** u sljedećoj rečenici?
Zapovjednici banske vojske zamišljeno su šetali.

- a) moralno
- b) društveno
- c) psihološki
- d) govorno

10. Događaj u ulomku **isripovijedan** je u _____ **osobi**.

11. **Prema temi** ulomka odredi kojoj vrsti pripada **roman** Urota zrinjsko-frankopanska.

---

12. Prepiši iz ulomka **sve imenice s epitetima** koji opisuju **Ivana Draškovića**.

---

13. Prepiši iz **trećega dijela** ulomka **usporedbu**.

---

14. Koje su **dvije onomatopejske riječi** uporabljene u **drugome dijelu** ulomka?

---

15. Odgovarajuće brojke napiši na prazne crte.

Koja su **stilska izražajna sredstva** uporabljena u sljedećim rečenicama?

1) Vjetar je gonio gromade tmastih oblaka.	_____	kontrast
2) Hrvati su zagrmjeli o svojim pravima.	_____	personifikacija
3) Okopnio je snijeg na sunčanim stranama, a bijelio se na sjenovitim.	_____	metafora

ZADATCI IZ HRVATSKOGA JEZIKA

1. Prepiši rečenice tako da točno napišeš **velika i mala početna slova**.

a) moja su omiljena kumičićeva djela – začuđeni svatovi i jelkin bosiljak.

---

b) taj poznati hrvatski književnik rođen je u istarskom gradiću brseču ispod učke.

---

2. **Zaokruži slovo** uz točan odgovor.

Zašto je u sljedećoj rečenici napisan **zarez**?

Gospodine kneže, hoće li Vas bečki dvor domalo uvesti u banstvo?

- a) Zarez je napisan jer je rečenica upitna.
- b) Zarez je napisan jer je u rečenici usklik.
- c) Zarez je napisan jer je u rečenici vokativ.
- d) Zarez je napisan jer je rečenica u inverziji.

3. U sljedećoj rečenici napiši **č** ili **ć** na prazne crte u riječima.

U velja__i su hrvatski plemi__i i kraljevi__i pobijedili turske __ete
potiskuju__i ih iz li__kih krajeva.

4. U sljedećoj rečenici napiši **ije** ili **je** na prazne crte u riječima.

Posl_____ pob_____de nad Turcima pron_____la se v_____st o hrabrosti
hrvatskoga zapov_____dništva.

5. Rečenicu prepisi tako da **brojeve** napisane riječima **zamijeniš brojkama** i uporabiš odgovarajuće **pravopisne znakove**.

Eugen Kumičić živio je od tisuću osamsto pedesete do tisuću devetsto četvrte.

---

6. Preoblikuj **upravni** govor u **neupravni**.

Drašković je upitao Zrinjskoga: „Hoćeš li biti ban?”

---

7. Odgovarajuće brojke napiši na prazne crte.

Prepoznaj **glasovne promjene** u sljedećim riječima.

1) knez > kneže	_____ jotacija
2) krasan > krasni	_____ sibilizacija
3) zapovjednik > zapovjednici	_____ palatalizacija
4) jahati > jašu	_____ nepostojano a

8. **Iznad** deblje otisnutih imenica **napiši** u kojem su **padežu**.
Napiši **puna** padežna imena.

Poslije ponoći planu krijesovi po gorskim
glavicama, u znak svakomu junaku.

9. **Superlativ** pridjeva iz zagrada preoblikuj u **pozitiv**.

Plemići su polazili u boj u svojim _____ odijelima.
(najljepšim)

10. **Infinitiv** iz zagrada napiši kao **glagolski pridjev trpni**.

a) Zalihe hrane jučer su _____ u Plaški.
(dovesti)

b) Poruka o uroti _____ je do Beča.
(prenijeti)

11. U sljedećoj rečenici **infinitiv** iz zagrada preoblikuj u **buduće vrijeme**.

Ako velikaši _____ prema istoku, _____ im put.
(ići) (presjeći)

12. **Odgovor napiši na praznu crtu.**
Kojoj vrsti riječi pripada riječ otisnuta debljim slovima?

Među brdima **snažno** je odjekivala vriska konja.

---

13. **Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.**
U kojoj je od sljedećih rečenica **pravilno** uporabljen **prijedlog** otisnut debljim slovima?

- a) **Sa** jugovinom kopni snijeg.
- b) Do Plaškog vozi se **s** kolima.
- c) Drašković je razgovarao **sa** Zrinjskim.
- d) **Sa** hrabrim četama nije teško pobijediti.

14. **Odgovarajuće brojke napiši na prazne crte.**
U kojoj su **rečeničnoj službi** riječi u sljedećoj rečenici?

Bučno su raspravljali neki kapetani o banu.

- 1) bučno _____ predikat
- 2) su raspravljali _____ subjekt
- 3) neki _____ objekt
- 4) kapetani _____ priložna oznaka
- 5) o banu _____ atribut

15. **Odgovor napiši na praznu crtu.**

Kojoj vrsti nezavisno složenih rečenica pripada sljedeća složena rečenica?

Mi volimo umrijeti, nego da nam tuđinac vlada u zemlji.

---

16. **Odgovor napiši na praznu crtu.**

Kojoj vrsti zavisnih rečenica pripada surečenica otisnuta debljim slovima?

Hrvati nisu nikada dopuštali da im tko drugi gospoduje u domovini.

---

17. **Zakruži slovo ispred točnoga odgovora.**

Kojoj vrsti pripada sljedeća rečenica s obzirom na izricanje subjekta?

Smračilo se nad Velikom Kapelom.

- a) Rečenica je s neizrečenim subjektom.
- b) Rečenica je besubjektna.
- c) Rečenica je s izrečenim subjektom.
- d) Rečenica je sa skrivenim subjektom.

18. **Odgovor napiši na praznu crtu.**

Red riječi u sljedećoj rečenici stilski je obilježen.

Napiši tu rečenicu tako da red riječi ne bude stilski obilježen.

Zakleli su se svomu kralju slavni i vjerni velikaši.

---

19. **Dopuni sljedeću rečenicu.**

Hrvatski književni jezik temelji se na _____
narječju.

20. **Odgovor napiši na praznu crtu.**

Napiši puno ime i prezime autora stihova hrvatske himne.

ZADATCI IZ MEDIJSKE KULTURE

1. Odgovarajuće brojke napiši na prazne crte.

Koja su **obilježja** navedenih filmskih rodova?

- 1) animirani film   _____ knjiga snimanja, izmišljeni likovi i događaji, glumci
- 2) igrani film   _____ prizori iz stvarnog života, nema glumaca
- 3) dokumentarni film   _____ snimanje kvadrat po kvadrat, oživljavanje crteža, ploha i boja

2. **Zaokruži slovo** ispred točnoga odgovora.

Koji je **filmski plan** u prikazanome kadru?

- a) opći plan
- b) srednji plan
- c) krupni plan
- d) detalj plan

3. **Odgovor napiši na praznu crtu ispod kadra.**
Koji kut snimanja (rakurs) prepoznaješ u prikazanome kadru?

---

4. **Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.**
Prepoznaj filmski plan i rakurs u sljedećem kadru.

- a) normalni rakurs i srednji plan
- b) donji rakurs i opći plan
- c) donji rakurs i srednji plan
- d) normalni rakurs i opći plan

5. **Odgovor napiši na praznu crtu ispod kadra.**
Kojim se filmskim planom poslužio redatelj u prikazanome kadru?

---

6. **Odgovor napiši na praznu crtu ispod kadra.**
Prepoznaj vrstu animiranoga filma u prikazanome kadru.

---

7. **Koja su obilježja knjige snimanja?**
- a) razrada montaže, glazbe i govora u filmu
  - b) kratki sadržaj filmske priče i popis likova
  - c) detaljna razrada kadrova, planova, rakursa, zvuka
  - d) razrada radnje, mjesta, vremena i likova u filmu

PRAZNA STRANICA